

Vertikālo nolīgumu grupu atbrīvojuma regulas pārskatīšana Paskaidrojums

Komisija 2021. gada 9 jūlijā nodeva sabiedriskajai apspriešanai pārskatītās Vertikālo nolīgumu grupu atbrīvojuma regulas ("VNGAR")¹ projektu. VNGAR attiecas uz tā dēvētajiem vertikālajiem nolīgumiem, tas ir, nolīgumiem par preču piegādi / pakalpojumu sniegšanu un izplatīšanu. Šādi nolīgumi ES tautsaimniecībā ir ļoti izplatīti. VNGAR ir noteikts, ka tad, ja šādi vertikālie nolīgumi atbilst konkrētiem nosacījumiem, Līguma 101. panta 1. punktā paredzētais aizliegums uz tiem neattiecas. Līdz ar pārskatītās VNGAR projektu ir sagatavots arī projekts pārskatītajām Pamatnostādņēm vertikālo ierobežojumu jomā ("Vertikālo nolīgumu pamatnostādnes")², kurās ir sniegtas sīkākas norādes par VNGAR interpretēšanu un piemērošanu, kā arī par to, kā saskaņā ar Līguma 101. panta 1. un 3. punktu novērtēt vertikālos nolīgumus, uz kuriem neattiecas VNGAR paredzētais atbrīvojums.

Sabiedriskās apspriešanas mērķis ir apkopot ieinteresēto personu atsauksmes par pārskatītās VNGAR projektu un pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu projektu, jo īpaši par izmaiņām, kuras Komisija ierosinājusi nolūkā novērst problemātiskos aspektus, kas bija apzināti izvērtējumā (skatīt 2020. gada 8. septembrī publicēto Komisijas dienestu darba dokumentu³).

Izvērtējumā tika secināts, ka VNGAR un Vertikālo nolīgumu pamatnostādnes ir noderīgi instrumenti, kas būtiski atvieglo vertikālo nolīgumu novērtēšanu saskaņā ar Līguma 101. pantu un palīdz uzņēmumiem mazināt atbilstības nodrošināšanas izmaksas. Vienlaikus tajā tika arī secināts, ka VNGAR un Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu darbību varētu uzlabot, īpaši pielāgojot tās tirgus norisēm kopš pašreizējo noteikumu pieņemšanas.

Kopš ietekmes novērtējuma sākšanas 2020. gada oktobrī Komisija ir apkopojusi papildu faktu materiālu par potenciālo uzlabojumu jomām, tai skaitā atklātā sabiedriskajā apspriešanā, kas ilga no 2020. gada 18. decembra līdz 2021. gada 26. martam, kā arī diskusijās ar ieinteresētajām personām un valstu konkurences iestādēm. Pārskatītās VNGAR un pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu projektos ir ņemts vērā viss līdz šim savāktais faktu materiāls. Šo projektu sabiedriskā apspriešana ir Komisijas veiktās faktu materiāla apkopošanas neatņemama sastāvdaļa. Tajā gūtās atziņas tiks izmantotas ietekmes novērtējumā, uz kura pamata tiks sagatavotas pārskatītās VNGAR un pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu galīgās redakcijas.

Pašreizējā posmā pārskatītās VNGAR un pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu projektos ir iestrādātas izmaiņas, kuras Komisija ierosina, balstoties uz līdz šim savākto faktu materiālu, un kuras apkopotas šajā paskaidrojumā. Tās atbilst pārskatīšanas trim mērķiem:

- pielāgot atbrīvojuma noteikumus, lai novērstu VNGAR piemērošanas kļūdaini pozitīvos iznākumus un samazinātu kļūdaini negatīvos iznākumus (**1. mērķis**);
- nodrošināt ieinteresētajām personām aktuālus norādījumus darījumdarbības vidē, kas piedzīvojusi lielas pārmaiņas e-komercijas un tiešsaistes platformu nozīmes pieauguma rezultātā,

¹ Komisijas Regula (ES) Nr. 330/2010 (2010. gada 20. aprīlis) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu vertikālu nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām (OV L 102, 23.4.2010., 1. lpp.).

² Pamatnostādnes vertikālo ierobežojumu jomā (OV C 130, 19.5.2010., 1. lpp.).

³ Komisijas dienestu darba dokuments "*Evaluation of the Vertical Block Exemption Regulation*", SWD(2020) 172 final.

un Eiropas Savienības mērogā nodrošināt vertikālo nolīgumu noteikumu saskaņotāku piemērošanu (**2. mērķis**);

- mazināt uzņēmumiem atbilstības nodrošināšanas izmaksas, vienkāršojot pašreizējo noteikumu sarežģītākos aspektus un racionalizējot esošos norādījumus (**3. mērķis**).

1. Pielāgot atbrīvojuma noteikumus, lai novērstu VNGAR piemērošanas kļūdaini pozitīvos iznākumus un samazinātu kļūdaini negatīvos iznākumus

Izvērtējumā Komisija konstatēja četras jomas, kurās potenciāli būtu jāveic izmaiņas, lai VNGAR paredzēto atbrīvojumu pielāgotu atbilstoši tā iecerētajam tvērumam.

Divas no šīm četrām jomām (divējādā izplatīšana un paritātes saistības; sīkāk aprakstītas turpmāk) attiecas uz iespējamiem kļūdaini pozitīviem iznākumiem.

Kļūdaini pozitīvi iznākumi ir tādu vertikālo nolīgumu un ierobežojumu gadījumā, uz kuriem pašlaik VNGAR atbrīvojums attiecas, bet par kuriem nevar pietiekami droši pieņemt, ka tie parasti kopumā veicina efektivitāti un tādējādi atbilst atbrīvojuma nosacījumiem saskaņā ar Līguma 101. panta 3. punktu. Kļūdaini pozitīvu iznākumu gadījumā Komisijai ir pienākums samazināt atbrīvojuma tvērumu, lai panāktu tā atbilstību Līguma 101. pantam un pilnvarojuma regulai⁴.

Pārējās divas jomas (aktīvās pārdošanas ierobežojumi un ierobežojumi tiešsaistē) attiecas uz iespējamiem kļūdaini negatīviem iznākumiem.

Kļūdaini negatīvi iznākumi ir tādu vertikālo nolīgumu un ierobežojumu gadījumā, uz kuriem VNGAR pašlaik neattiecas, bet par kuriem var pietiekami droši pieņemt, ka tie parasti atbilst atbrīvojuma prasībām saskaņā ar Līguma 101. panta 3. punktu, ja ir ievēroti konkrēti nosacījumi. Tā kā, izslēdzot no atbrīvojuma principā tā noteikumiem atbilstīgus vertikālos nolīgumus un ierobežojumus, netiek pārkāpts ne Līguma 101. pants, ne pilnvarojuma regula, Komisijai nav obligāta pienākuma rīkoties. Tomēr, no atbrīvojuma izslēdzot principā tā noteikumiem atbilstīgus vertikālos nolīgumus, palielinās uzņēmumu un jo īpaši mazo un vidējo uzņēmumu ("MVU") atbilstības nodrošināšanas izmaksas, kas rodas, pašiem novērtējot savu nolīgumu atbilstību Līguma 101. pantam. Tāpēc Komisija cenšas pēc iespējas samazināt šādus kļūdaini negatīvos iznākumus.

- Divējādā izplatīšana ir situācija, kurā piegādātājs savas preces vai pakalpojumus pārdod ne tikai ar neatkarīgu izplatītāju starpniecību, bet arī tieši galalietotājiem, tādējādi tiešā veidā konkurējot ar saviem neatkarīgajiem izplatītājiem. VNGAR pārskatīšanas procesā līdz šim ievāktais fakts materiāls liecina, ka divējādās izplatīšanas scenāriji, kuru sākotnēji bija visai maz, kopš pašlaik piemērojamās VNGAR un Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu pieņemšanas ir kļuvuši ļoti izplatīti. Galvenais iemesls tam ir pieaugusi tiešsaistes pārdošana, kas piegādātājiem ir atvieglējusi tiešo pārdošanu pašiem savos interneta veikalos vai tiešsaistes tirdzniecības vietās. Līdz ar to pašreizējā divējādās izplatīšanas izņēmuma dēļ atbrīvojums var tikt piemērots tādiem vertikālajiem nolīgumiem, kuros potenciāli problemātiskie horizontālie aspekti vairs nav nenozīmīgi.

⁴ Padomes Regula Nr. 19/65/EEK (1965. gada 2. marts) par Līguma 85. panta 3. punkta piemērošanu atsevišķām līgumu un saskaņotu darbību kategorijām (OV 36, 6.3.1965., 35. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1215/1999 (1999. gada 10. jūnijs) (OV L 148, 15.6.1999., 1. lpp.). Ar šo regulu Padome pilnvaroja Komisiju pieņemt grupu atbrīvojuma regulas attiecībā uz konkrētām nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām, uz kurām attiecas Līguma 101. pants.

Pārskatītās VNGAR projekta 2. panta 4. līdz 7. punktā paredzēts no pašreizējā atbrīvojuma tvēruma izslēgt divējādās izplatīšanas scenārijus, kas var radīt bažas horizontālā līmenī. Saskaņā ar pārskatītās VNGAR projekta 2. panta 4. punktu atbrīvojums attiecībā uz divējādo izplatīšanu būs piemērojams tikai gadījumos, kad pušu kopējā tirgus daļa mazumtirdzniecības tirgū nepārsniedz 10 % – tas atbilst *de minimis* paziņojumā⁵ konkurentu nolīgumiem pašlaik piemērojamajam tirgus daļas robežlielumam.

Pārskatītās VNGAR projekta 2. panta 5. punktā ir paredzēts papildu, bet ierobežotāks divējādās izplatīšanas atbrīvojums gadījumos, kad piegādātāja un tā izplatītāju kopējā tirgus daļa mazumtirdzniecības līmenī pārsniedz 10 %, bet ir zem VNGAR 3. pantā noteiktā tirgus daļas robežlieluma, kas ir 30 %. Lai pēc iespējas saglabātu esošo atbrīvojumu un palielinātu juridisko noteiktību uzņēmumiem, šajā scenārijā visi to vertikālā nolīguma aspekti joprojām ir atbrīvoti, izņemot informācijas apmaiņu vertikālā nolīguma pušu starpā. Attiecībā uz pārskatīto atbrīvojumu VNGAR projekta 2. panta 4. un 5. punkta divējādās izplatīšanas scenārijos 2. panta 6. punktā turklāt ir precizēts, ka vertikālajos nolīgumos nedrīkst būt ierobežojumu ar mērķi, kas neatbilst Līguma 101. panta 1. punktam, un smago ierobežojumu, kuri noteikti pārskatītās VNGAR 4. pantā.

Papildu skaidrojumi par divējādajai izplatīšanai piemērojamā izņēmuma pārskatīto tvērumu ir sniegti pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu projektā (skatīt tā 4.4.3. iedaļu), kur norādīta arī sasaiste ar Horizontālo nolīgumu pamatnostādņēm⁶. Arī Horizontālo nolīgumu pamatnostādnes pašlaik tiek pārskatītas un turpmāk varētu ietvert papildu norādījumus par informācijas apmaiņu attiecībā uz horizontālajiem un vertikālajiem nolīgumiem divējādās izplatīšanas situācijās un tādējādi palielināt juridisko noteiktību uzņēmumiem.

Papildus tam pārskatītās VNGAR projektā ir iestrādātas ierosinātās izmaiņas, kas paredz paplašināt divējādās izplatīšanas izņēmuma tvērumu, iekļaujot vairumtirgotājus un importētājus (skatīt projekta 2. panta 4. punkta a) apakšpunktu). Tomēr ar pārskatītās VNGAR 2. panta 7. punktu šo izņēmumu nav paredzēts attiecināt uz tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, ja tiem ir hibrīdfunkcija, tas ir, ja tie pārdod preces vai pakalpojumus, konkurējot ar uzņēmumiem, kuriem tie sniedz tiešsaistes starpniecības pakalpojumus.

- Paritātes saistības, ko dažkārt dēvē arī par lielākās labvēlības režīma klauzulām, ir uzņēmumam noteiktas saistības piedāvāt otrai līgumslēdzējai pusei tādus pašus vai labākus nosacījumus salīdzinājumā ar tiem, kas tiek piedāvāti visos citos pārdošanas/izplatīšanas kanālos (piemēram, citās platformās) vai uzņēmuma tiešās pārdošanas kanālā (piemēram, paša vietnē(-ēs)). Pašlaik visām paritātes klauzulām ir piemērojams VNGAR paredzētais grupu atbrīvojums, taču pēdējos gados par tām ir bijis aizvien vairāk lietu konkurences iestādēs.

Tā kā šīs lietas ir bijušas vērstas uz paritātes klauzulām, kas attiecas uz netiešās pārdošanas kanāliem, pārskatītās VNGAR projektā ir paredzēts, ka grupu atbrīvojums vairs neattieksies uz šādām platformu mazumtirdzniecības paritātes saistībām, kuras noteikuši tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji. Šīs paritātes saistības ir pievienotas izslēgto ierobežojumu sarakstam (skatīt pārskatītās VNGAR projekta 5. panta 1. punkta d) apakšpunktu). Šīs ierosinātās

⁵ Komisijas paziņojums par maznozīmīgiem nolīgumiem, kas ievērojami neierobežo konkurenci atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 1. punktam (*de minimis* paziņojums) (OV C 291, 30.8.2014., 1. lpp.).

⁶ Pamatnostādnes par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta piemērojamību horizontālās sadarbības nolīgumiem (OV C 11, 14.1.2011., 1. lpp.), ievērojot labojumu (OV C 33, 2.2.2011., 20. lpp.).

izmaiņas sekas ir tādas, ka šāda veida paritātes saistības būtu jānovērtē individuāli saskaņā ar Līguma 101. pantu.

Savukārt mazumtirdzniecības paritātes saistībām attiecībā uz tiešās pārdošanas/izplatīšanas kanāliem (tā dēvētajai "šaurajai paritātei") saskaņā ar pārskatītās VNGAR projektu grupu atbrīvojums joprojām ir piemērojams. Šīm šaurajām mazumtirdzniecības paritātes saistībām un vairumtirdzniecības paritātes saistībām arī turpmāk paredzēts piemērot VNGAR paredzēto atbrīvojumu, ja ir izpildīti vispārīgie VNGAR piemērošanas nosacījumi un jo īpaši ir ievērots VNGAR 3. pantā noteiktais 30 % tirgus daļas robežlielums. Papildu norādījumi par paritātes saistību novērtēšanu ir sniegti pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu projekta 6.2.4. un 8.2.5. iedaļā.

- Aktīvās pārdošanas ierobežojumi ir pircējam noteikti ierobežojumi attiecībā uz iespējām aktīvi vērsties pie individuāliem klientiem. Pašreiz piemērojamajos VNGAR noteikumos ir paredzētas tikai nedaudzas izņēmuma situācijas, kurās ir atļauti aktīvās pārdošanas ierobežojumi. VNGAR un Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu pārskatīšanas procesā līdz šim ievāktais fakts materiāls liecina, ka šie noteikumi ir neskaidri un ierobežo piegādātāju iespējas veidot izplatīšanas sistēmas atbilstoši to darījumdarbības vajadzībām.

Ņemot to vērā, pārskatītās VNGAR projekta 1. panta 1. punkta l) apakšpunktā kopā ar n) apakšpunktu ir sniegta aktīvās pārdošanas ierobežojumu definīcija. Turklāt pārskatītās VNGAR projektā ir paredzētas izmaiņas noteikumos par aktīvās pārdošanas ierobežojumiem, kuras galvenokārt atspoguļojas 4. panta b) līdz d) punktā.

Konkrētāk, ar 4. panta b) punktu ir ieviesta dalītās ekskluzivitātes iespēja, tas ir, iespēja piegādātājam attiecībā uz konkrētu teritoriju vai konkrētu klientu grupu pilnvarot vairāk nekā vienu ekskluzīvo izplatītāju. Vienlaikus šajos ierosinātajos noteikumos ir paredzēta saikne starp dalīto ekskluzivitāti un ekskluzīvās izplatīšanas sistēmas efektivitāti, lai nodrošinātu, ka tā neizraisa vienotā tirgus sadrumstalotību. Šajā sakarā pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu projektā ir precizēts, ka pilnvaroto izplatītāju skaits būtu jānosaka samērīgi ar iedalīto teritoriju vai klientu grupu tā, lai nodrošinātu noteiktu darījumdarbības apjomu, kas ļauj atpelnīt to veiktās investīcijas.

Vēl viena izmaiņa ekskluzīvās izplatīšanas jomā ir piegādātājam paredzēta iespēja pieprasīt, lai pircēji ierobežojumu attiecinātu arī uz saviem klientiem. Saskaņā ar pārskatītās VNGAR projekta 4. panta b) punktu šāda attiecināšana ir iespējama, ja pircēja klients ir noslēdzis izplatīšanas līgumu ar piegādātāju vai ar pusi, kurai piegādātājs devis izplatīšanas tiesības. Šīs izmaiņas mērķis ir uzlabot ekskluzīvo izplatītāju investīciju stimulu aizsardzību.

Turklāt pārskatītās VNGAR projekta 4. panta c) punktā selektīvajām izplatīšanas sistēmām ir paredzēta papildu aizsardzība pret pārdošanu, ko veic nepilnvarotie izplatītāji, kas atrodas selektīvās izplatīšanas teritorijā.

- Attiecībā uz noteiktiem netiešajiem tiešsaistes pārdošanas ierobežojumiem ierosinātās izmaiņas skar divējādu cenu piemērošanu (t. i., ja vienam un tam pašam izplatītājam tiešsaistē pārdodamiem produktiem tiek piemērotas augstākas vairumtirdzniecības cenas nekā bezsaistē pārdodamiem produktiem) un līdzvērtības principu (t. i., tas tiek pārkāpts, ja tiek noteikti tiešsaistes pārdošanas kritēriji, kas kopumā nav līdzvērtīgi tiem, kurus piemēro fiziskajiem veikaliem). VNGAR pārskatīšanas procesā līdz šim ievāktais fakts materiāls liecina, ka tiešsaistes pārdošana ir kļuvusi par labi funkcionējošu pārdošanas kanālu un tāpēc vairs neprasa īpašu

aizsardzību, tas ir, noteiktu netiešo tiešsaistes pārdošanas ierobežojumu kvalificēšanu par smagajiem ierobežojumiem.

Līdz ar to pārskatītās VNGAR projekta 4. pantā divējādu cenu piemērošana vairs nav ietverta pie smagajiem ierobežojumiem. Tas nozīmē, ka piegādātāji vienam un tam pašam izplatītājam var noteikt atšķirīgas vairumtirdzniecības cenas attiecīgi tiešsaistes un bezsaistes pārdošanai, ja nolūks ir stimulēt vai atalgot pienācīga līmeņa investīcijas un šī pieeja izriet no katra kanāla izmaksām.

Turklāt selektīvas izplatīšanas sistēmas gadījumā kritērijiem, kurus piegādātāji nosaka attiecībā uz pārdošanu tiešsaistē, vairs nav kopumā jābūt līdzvērtīgiem kritērijiem, kas tiek noteikti fiziskajiem veikaliem, ņemot vērā, ka šie divi kanāli ir pēc būtības atšķirīgi.

Uz ierosinātajām izmaiņām attiecas tas pats ierobežojošais princips kā tiešsaistes pārdošanas ierobežojumiem vispārīgi. Tādējādi pārskatītās VNGAR projektā grupu atbrīvojums divējādu cenu piemērošanai un nelīdzvērtīgiem kritērijiem ir piemērojams tad, ja šo ierobežojumu mērķis tieši vai netieši nav liegt pircējiem vai to klientiem izmantot internetu preču un pakalpojumu pārdošanai tiešsaistē.

2. Nodrošināt ieinteresētajām personām aktuālus norādījumus, lai uzņēmumiem palīdzētu novērtēt nolīgumus darbības vidē, kas piedzīvojuši lielas pārmaiņas e-komercijas un tiešsaistes platformu nozīmes pieauguma rezultātā, un ES mērogā nodrošināt vertikālo nolīgumu noteikumu saskaņotāku piemērošanu

Viens no pārskatīšanas galvenajiem mērķiem ir nodrošināt ieinteresētajām personām aktuālus norādījumus par ierobežojumiem tiešsaistē, kā arī nodrošināt saskaņotu pieeju šiem ierobežojumiem ES mērogā. Tālab pārskatītās VNGAR un pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu projektos ir iekļauti tiešsaistē piemēroto ierobežojumu novērtējuma pamatprincipi, kuri izriet no ES Tiesas judikatūras, īpaši lietās *Pierre Fabre* un *Coty*⁷, un kurus ievēro *COMP* ĢD⁸.

Pārskatītās VNGAR projekta 1. panta 1. punkta n) apakšpunktā ir noteikti skaidri kritēriji smago ierobežojumu novērtēšanai vidē, kas piedzīvojuši lielas pārmaiņas tiešsaistes pārdošanas pieauguma rezultātā. Ierobežojumi, kuru mērķis tieši vai netieši, atsevišķi vai kopā ar citiem faktoriem ir liegt pircējiem vai to klientiem efektīvi izmantot internetu preču un pakalpojumu pārdošanai tiešsaistē vai efektīvi izmantot vienu vai vairākus tiešsaistes reklāmas kanālus, ir definēti kā aktīvās vai pasīvas pārdošanas ierobežojumi, un tādējādi tie ir smagie ierobežojumi saskaņā ar VNGAR 4. pantu.

Pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu projekta 6.1.2. iedaļā ir sniegti papildu norādījumi par šiem smagajiem ierobežojumiem. Tajā ir skaidrots, kādā gadījumā noteiktas darbības tiešsaistē ir uzskatāmas par aktīvo vai pasīvu pārdošanu. Piemēram, ja tiek izmantota tīmekļa vietne, tā ir pasīvā pārdošana, savukārt, ja vietne iztulkota valodā, kura parasti netiek lietota izplatītāja teritorijā, tā ir aktīvā pārdošana. Saskaņā ar VNGAR ierobežojumi attiecībā uz cenu salīdzināšanas vietnēm vai apmaksātajām norādēm meklētājos arī ir smagie ierobežojumi, jo spēja reklamēties ļauj novirzīt potenciālos klientus uz izplatītāja vietni, kas ir priekšnoteikums pārdošanai tiešsaistē. Grupu atbrīvojums turpretī ir piemērojams tādiem tiešsaistes reklāmas ierobežojumiem, ar kuriem nav

⁷ Spriedums *Pierre Fabre Dermo-Cosmetique SAS / Président de l'Autorité de la concurrence* C-439/09, EU:C:2011:649; spriedums *Coty Germany GmbH / Parfümerie Akzente GmbH* C-230/16, EU:C:2017:941.

⁸ Skatīt *Competition Policy Brief "EU competition rules and marketplace bans: Where do we stand after the Coty judgment?"*, 2018. gada aprīlis, pieejams vietnē <https://ec.europa.eu/competition/publications/cpb/2018/kdak18001enn.pdf>.

izslēgti konkrēti tiešsaistes reklāmas kanāli, piemēram, ja šie ierobežojumi attiecas uz tiešsaistes reklāmas saturu vai konkrētiem kvalitātes standartiem. Lai atspoguļotu ieviestās izmaiņas, pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu projektā ir ietvertas arī jaunas iedaļas par ierobežojumiem attiecībā uz tiešsaistes platformu un cenu salīdzināšanas rīku izmantošanu (8.2.3. un 8.2.4. iedaļa).

Pārskatītās VNGAR un pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu projektos ir arī paredzēti konkrēti noteikumi un norādījumi par platformu ekonomiku, ņemot vērā, ka šim ekonomikas sektoram ir arvien lielāka nozīme preču un pakalpojumu izplatīšanā. Pārskatītās VNGAR projekta 1. panta 1. punkta d) apakšpunktā ir sniegta tiešsaistes starpniecības pakalpojumu definīcija, kas balstās uz līdzīgu definīciju P2B regulā⁹. Šajā apakšpunktā ir noteikts, ka VNGAR ietvaros tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzēji ir uzskatāmi par piegādātājiem. No tā izrietošās sekas un skaidrojumi par citu noteikumu piemērošanu tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem ir sniegti Vertikālo nolīgumu pamatnostādņēs (4.3. iedaļa). Norādījumos arī skaidrots, kāpēc uzņēmumi, kas darbojas tiešsaistes platformu ekonomikā, nevar tikt uzskatīti par īsteniem pārstāvjiem (skatīt 3.2.3. iedaļu). Turklāt, kā minēts iepriekš attiecībā uz ierosinātajām izmaiņām divējādās izplatīšanas izņēmumā, pārskatītās VNGAR projekta 2. panta 7. punktā ir noteikts, ka tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem ar hibrīdfunkciju VNGAR paredzētais atbrīvojums nav piemērojams.

Ierosinātās izmaiņas nav pretrunā Digitālo tirgu tiesību akta ("DTTA") priekšlikumam¹⁰. Konkrētāk, DTTA ir vērsts uz digitālajiem vārtziņiem, kas ir uzņēmumi ar ievērojamu tirgus varu, tāpēc VNGAR paredzētās atbrīvojums uz tiem neattiecas.

Pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu projektā ir ņemts vērā arī 2021. gada februāra darba dokuments par izplatītājiem, kas darbojas arī kā pārstāvji attiecībā uz konkrētiem tā paša piegādātāja produktiem¹¹.

Pārskatītās VNGAR projekta mērķis ir arī ES mērogā nodrošināt Līguma 101. panta saskaņotāku piemērošanu vertikālajiem nolīgumiem. To paredzēts panākt, pašā VNGAR iekļaujot konkrētus pamatprincipus, piemēram, attiecībā uz tiešsaistes pārdošanas ierobežojumiem, kā arī jaunus noteikumus, piemēram, tiešsaistes starpniecības pakalpojumu definīciju un noteikumu par to, ka šo pakalpojumu sniedzēji ir uzskatāmi par piegādātājiem. Līdztekus pārskatīto Vertikālo pamatnostādņu projektā sniegti norādījumi par piemērojamajiem nosacījumiem un procedūru (7.1. iedaļā), kas valstu konkurences iestādēm palīdzēs atsevišķos gadījumos atsaukt VNGAR atbrīvojuma piemērošanu, ciktāl to pieļauj esošais tiesiskais regulējums.

3. Mazināt uzņēmumiem atbilstības nodrošināšanas izmaksas, vienkāršojot pašreizējos noteikumus un racionalizējot esošos norādījumus

Pārskatītās VNGAR un pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu projektu mērķis ir arī mazināt atbilstības nodrošināšanas izmaksas uzņēmumiem, īpaši MVU, padarot skaidrākus dažus noteikumus, kas tiek uzskatīti par īpaši sarežģītiem un tāpēc grūti piemērojamiem.

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1150 (2019. gada 20. jūnijs) par taisnīguma un pārredzamības veicināšanu komerciālajiem lietotājiem paredzētos tiešsaistes starpniecības pakalpojumos (OVL 186, 11.7.2019., 57. lpp.).

¹⁰ Priekšlikums "Eiropas Parlamenta un Padomes regula par sāncensīgiem un godīgiem tirgiem digitālajā nozarē (Digitālo tirgu tiesību akts), SEC(2020) 437 final – SWD(2020) 363 final – SWD(2020) 364 final.

¹¹ Pieejams vietnē

https://ec.europa.eu/competition/consultations/2018_vber/working_paper_on_dual_role_agents.pdf.

Ieinteresētajām personām sevišķas grūtības sagādāja it īpaši pašreizējās VNGAR 4. panta b) punkta noteikumi par teritoriālajiem un klientu loka ierobežojumiem, kas tagad ir aizstāti ar trim atsevišķiem noteikumiem, kuri precizē aizlieguma tvērumu attiecībā uz katru no galvenajiem izplatīšanas sistēmu veidiem, kas ir ekskluzīvā izplatīšana, selektīvā izplatīšana un bezierobežojumu izplatīšana. Turklāt pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu projekta 4.6. iedaļā ir sīki skaidrotas katras sadales sistēmas iezīmes.

Visbeidzot, ir vienkāršota pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu struktūra, lai tādējādi nodrošinātu skaidrāku satvaru vertikālo nolīgumu analīzei. Piemēram, līdz šim izkaisītie norādījumi par tālākpārdošanas cenu uzturēšanu ir apvienoti vienā iedaļā (pārskatīto Vertikālo nolīgumu pamatnostādņu projekta 6.1.1. iedaļa).
